

פרטיכל מס. 2/2

מישיבת ועדת הכספים

ביום ג', כ"ו תמוז תש"י - 11.7.50.

בוכחים:

היו"ר ד. צ. פנקס
בן-אליעזר
י. אפרתי
ש. דיין
א. חושי
פ. נפתלי
ד"ר י. בדר
א. הרצפלד
י. רוקח
א. מ. גניחובסקי
ד. מ. סנה

מוזמנים:

שר האוצר א. קפלן
ד. שפיר - האפוסטרופוס על הרס הנטוש.
מ. זגני - מטעם האוצר.
ש. ספינק - מטעם האוצר;
מ. אילון - מזכיר הועדה.

סדר היום:

- א. הסוכנות היהודית.
- ב. שכר הדירה ברכוש הנטוש - דירות מגורים.
- ג. שכר דירה ברכוש הנטוש - עסקים.

הישיבה נפתחה בשעה 09.15.

= = = =

א. הסוכנות היהודית:

א. הרצפלה:

אם נאמר כעת שלושה מיליון ל"י, ילכו הכספים רק להוצאות החזקה והעברה; החובות אינם נכללים בטכום זה. חייב הובות אלה קשורים עם ההחזקה וכו'.

שר האוצר מדבר על 4 - 3 מיליון ל"י; מתוך כך אני מסיק שהוא הגיע למסקנה שיש לתת 4 מיליון ל"י. מאחר שאנו יודעים שהטכום הזה הוא למטה מהמינימום, הרי נקבל את העמדה לתת את הכסף מתוך כורח. אולם, אין טעם בזה שנעשה היום בידיעה שמחר יפנו אלינו שוב.

בתנאים יש דברים שהם עניינים פנימיים. לחלק גדול מן האנשים היושבים פה יש דרכים להעיר על הדברים הפנימיים במקומות אחרים באופן ישיר; אינני עבור שרצוי להעיר ע"כ מכאן.

אשר לענין גופו, הרי אנו נכנסים לעסק שעולה הרבה יותר מ-3-4 מיליון ל"י. המדובר הוא עד הראשון באוקטובר. הסוכנות צריכה לתת הערכה שלה, מה יהיה אח"כ. היתה הצעה משר האוצר להכין תכנית מקיפה, האחת לששה חדשים, והשניה לשלוש שנים. היות והממשלה נכנסת לעסק זה, סותר לה לקחת את הדברים בידיה, בייחוד כאשר קיים מבט רחוק יותר בענין זה. יש לברר את השאלה בהקפה הגדול, לפחות לתקופה של ששת החדשים הבאים. אני מציע שהממשלה תברר ביחד עם הסוכנות היהודית תכנית מקיפה.

ש. דייון:

מצד מר רוקח וד"ר בדר נשמע תמיד, בדרגות שונות, יחס של זלזול למוסדות, כאילו אנו העשירים הנותנים והם המקבלים. הייתי מבקש את החברים לא לדבר ביחס כזה על הסוכנות היהודית. מר רוקח אומר שהמדינה צריכה לבדוק את המסק ואת המאזן של הסוכנות; זוהי זכות של בנקים כלפי מקבלי הלואות, אולם, אם כי אנו נותנים סכומים גדולים מאד, אין לנו כל זכות לעשות את זאת כלפי הסוכנות היהודית. הפעולה שנעשתה בארץ הזאת היא של המוסדות ושלנו גם יחד. אנו מחליטים על כך שיבואו יהודים לארץ בטספת בלתי טובה. אילו לא היתה הסוכנות היהודית מטפלת בעולים, האם לא היה נופל העול של הספול בעליה עלינו? איננו נותנים למישהו אחר; אנו נותנים לעם היהודי הנקלט בארץ. הסוכנות זקוקה לעזרתנו במידה גדולה כזו, כי העליה גדלה בהרבה הודות לתקומת המדינה, אשר קמה הודות להסתדרות הציונית.

בקשר להנהלה המשקית, אין אנו בקיאים בענין זה, וכל עוד איננו בקיאים, אין אנו יכולים לומר שהעניינים אינם בסדר. גם כשאנו מדברים על תקציב המדינה ועל הפקידות במדינה, אנו מדברים על ניפוח ועל זה שגם אצלנו לא הכל כליל השלימות. אם אנו איננו מושלמים, אל נדבר כך על ההסתדרות הציונית.

הכרחי להגיע להסדר יסודי בענין זה. אין כנראה תקוות לכך שהמגבית האמריקאית תצליח מאד, בגלל החרדה של היהודים שם בקשר עם המלחמה. ההנהלה הציונית לא תתעשר אחרי (בראשון באוקטובר. אנו רוצים שיהודים ימשיכו לבא. מה יהיה אחרי שלושת החדשים האלה יעברו; המצב לא ישתנה, ושוב נעמנד בפני דרישות. יש להגיע להסדר, ע"י טפול יסודי. אין לענין זה קשר עם טענות בין-סייעתיות בינינו. מר רוקח שואל, היכן הם היהודים. העם היהודי אינו נותן. אני הייתי מציע שההנהלה הציונית תיאחז בדבר העקרין היסודי, שיש לו הר בלבבות - בתמישנות. אנו קבלנו על עצמנו כמה דברים, כגון החנוך, העליה, ואחוז גדול של הקליטה. המדינה היתה צריכה לקבל על עצמה את הקליטה כולה.

עד הראשון באוקטובר, יש צורך ב-34 מיליון לירות. אני מציע לא להעמיד את הסוכנות היהודית כעני ~~בשדה~~ בפתח, ולא לגרום לזה שבאמצע ספטמבר תצטרך לבוא ולבקש עוד. לכן אני מציע להחליט על ארבעה מיליון ל"י ולא על שלושה מיליון ל"י.

היו"ר ד. צ. פנסט: אינני יודע כמה הסוכנות היהודית מתכוונת להשקיע בהתישבות. האם לא היה רצוי יותר, במקום לתת לה כסף להחזקת המחנות, לתת שלושה מיליון ל"י להתישבות? עי"כ נשאר את המחנות על אחריות הסוכנות, ובמובן החוקי ~~היא~~ היא לנו יותר קל, כי היינו יכולים לרשום את הסכום בתקציב הפיתוח.

שר האוצר א. ספלן: בדרך כלל אנו נותנים את הכסף לסוכנות היהודית באופן פורמלי. אינני סבור שהסוכנות תוציא שלושה מיליון ל"י להתישבות במשך שלושת החודשים הקרובים. הם ישקיעו כנראה בהתישבות, במשך ששת החודשים הקרובים, 1,600,000 ל"י.

נסיתי לדבר על זה עם נציגי הסוכנות, והם ענו לא בסבר יפות, ואמרו שאנו רוצים כביכול להפוך אותם לג'וינט, ולקחת מאתם את המעט שיש בכספי הקק"ל. שמעתי מצד כמה חברים באומים נרגשים על הפליה מצד ביחסי לשתי הקרנות, אם כי תמיד אמרו לי שאני נותן לקק"ל מהורס את קרן היסוד.

ד"ר י. בדר: הייתי רוצה שנוציא מגדר הדיון את הטלים "זלזול" ו"בזיון". סיעתי התנהגה בעניני הסוכנות בעדינות יוצאת מהכלל. יש הבדל בין מה שאמרנו כל הזמן על הממשלה לבין מה שאנו אומרים היום על הסוכנות היהודית. יש רגישות גדולה, ואני זהיר; לכן אני מתפלא ע"כ שמדברים על זלזול מצדדי. הועדה הזאת נתנה בתקופות שונות כספים להנהלה הציונית, לק"ל וכו', בסכום של כעשר ^{מיליון} ל"י, חוץ מאותם הסכומים הניתנים דרך האפוסטרופוס על נכסי נפקדים, "עמידר", תקציב הפיתוח וכו', בלי צל של יסוד חוקי. לפעמים התנגדנו לבתינה זו, והצבענו נגדה באופן דמונסטרטיבי. אף פעם לא הוצאנו את הדבר מהועדה, לא באנו לכנסת בענין זה, ולא הלכנו לצבור. אנו מתונים מאד בענין זה. אנו אחראים בעד המשק הכספי של המדינה, בעד המלחמה באינפלציה, בעד הסדר החוקי של המשק הכספי של המדינה, ובעד אמנות התקציב. אנחנו פרושו הועדה. אנו פוגעים בדברים אלה. למרות זאת שאני מצביע נגד מעשים אלה, אני שותף להם. אולם, ישנו גבול בענינים אלה. לא הסכמתי בוועדת המשנה להצעת השר, אבל אסרתי שאשתוק, ואסבול. אבל אין אפשרות לסבול ולשתוק, כי הדרישות הולכות ומתרככות. כשמר אשכול דרש בוועדת המשנה לתת לסוכנות הקצבות ולא הלואות, אני אסרתי שאולי שיטה זו יותר בשראה, ודיין כמעט תמך בי, אולם האחרים התנגדו. אין משק בריא, אם איש אחד מסונה על אספקת האמצעים להוצאות, ומישהו אחר מוציא את האמצעים האלה. אם המדינה מקבלת עליה בטובה כ"כ גדולה את האחריות הכספית בעד עבודת הסוכנות היהודית, היא מוכרחה לקבל עליה גם את האחריות בעד הוצאת הכספים האלה. חשבתי שאחרי שיקום מוסד התיאום, הוא ייצור איזו שהיא תכנית, גם בנוגע למטרה, גם בנוגע לאמצעים, גם בנוגע לפרוצדורה וגם בנוגע לבקורת. ראש הממשלה אטר שזכותה של הכנסת לבקר את הוצאות המדינה-נשמאת. חשבתי ששר האוצר יבוא בשם מוסד התיאום, עם הצעה על תכנית ופרטים ותקציב, ושנביא את הענין לכנסת. בספטמבר נאמר לנו שעלינו לקבל החלטות זמניות, כדי שנגיע להסדר בישיבת הועד הפועל הציוני בפברואר. היום כבר אנו עומדים בחודש יולי, והענינים טרם סודרו. כיון שאמרתי בוועדת המשנה שאשתוק ואסבול, אעשה זאת. יש לדבר על כל הבעיה, ולבדוק עד כמה יש לנו סמכות להכניא את הדברים לכנסת.

י. רוקח:

אינני רגיל לקפיצות במיליונים. מר דיין
אומר שאני מזלזל בהסתדרות הציונית ובהנהלה
הציונית. לכל אחד מותר, ועל כל אחד מוטלת החובה לבקר, גם
על דיין. משפחתי ותיקה מאד בארץ, ובעלת נטיות ציוניות חזקות;
אין להגיד שאני מזלזל בהסתדרות הציונית. אני רשאי לבקר את הנהלתה
המשקית של הסוכנות היהודית. הישוב בארץ עשה מעשה של גבורה
במשך שנות קיומו כאן, ועסק תמיד בעליה. אולם, כשאנו סבורים
שהגיע משטר, אנו מרשים לעצמנו לבקר, ולחפש דרכים כדי לא להגיע
לחורבן. יש להשתף במוסד התיאום מסגרת יותר רחבה של הישוב,
כי המדובר אינו בבעיות של מריבות לוקליות, וכו'. לאור המציאות,
אני תובע שתהיה רביזיה של תקציב הסוכנות היהודית. צריכה להיות
מעין כנסת המקבילה לכנסת הזאת, שתשתף את כל הגורמים בישוב, ואת
העם היהודי בחו"ל. אנו לא עושים דבר כדי להשיג את עם ישראל,
ואיננו הולכים בדרך הנכונה; איננו מפתחים את כל הכוח של עם ישראל.

אני חוזר על הצעתי לתת 3 מיליון ל"פ

עד ספטמבר, ושלא רק הממשלה, אלא גם ב"כ המדינה ידעו מה מצב
הסוכנות היהודית, כי הדבר קובע את גורלנו. אין מה להסתיר מאתנו,
כי אם הסוכנות לא תטפל בקליטה, נצטרך לעשות זאת אנחנו. יש
למצוא דרכים משותפות כדי לצאת מהמבוכה הזאת. התחייבתי להסכים
ל-3 מיליון ל"פ. אולם, יחד עם ההסכמה, אני תובע להתכונן לתכנון
גם בעניני הסוכנות. יש להקים עד אוקטובר מוסד משותף שיכין
תקציב לקראת הבאות, אחרת יבואו אלינו ברגע האחרון בהצעה דחופה
דומה לזו של היום.

י. אפרתי:

אינני מציע שהעדה תכנס לבירור באיות
שאינן שיכוח לה; לא אנו נחליט בקשר לתכנון
לקראת השנה הבאה. לזאת יש מוסד תיאום. אמנם לא התרגלנו למיליונים,
אולם גם לא התרגלנו לעליה של 200,000 איש לשנה. אנו במצב כזה
שאולי טוב ואולי לא טוב שהטפול בעליה הוא בידי הסוכנות. כיום
עומדת לפנינו בעיה של חיסול מחנות במידה רחבה. שמעתי משר האוצר
שאולי 4 מיליון ל"פ יספיקו להם. אם לא תשלם הסוכנות את החובות,
היא לא תוכל לעשות את העבודה. לפנינו חורף חמור מאד, ויש להספיק
במשך חדשי הקיץ מה שניתן לעשות. אנו צריכים לתת הפעם 4 מיליון
ל"פ. אני מציע לתת לסוכנות היהודית הלואה של ארבעה מיליון ל"פ
לטובת סידור הענינים שאנו מעונינים בהם.

א. בן-אליעזר:

יש חוק או החלטה שהממשלה לא רק זכאית, אלא
גם חייבת לבקר את כל פעולותיו הכספיות של
מוסד שהיא משתתפת בפעולותיו בכספיה. עומדת הכאן שאלה של בקורת
מלאה על מוסד המקבל כספים של המדינה. מדוע המדובר הוא דוקא על
קליטה? האם תקציב הסוכנות הוא של 4 מיליון ל"פ?

הענינים האלה נקשר עם הסוכנות התחילו לפני
יותר משנה. כבר אז עוררתי את השאלה, לא מתוך רצון לזלזל או
לעשות קשיים; כולם בוועדה עמדו תחת הלחץ שיש הכרח להקציב סכום
כסף לקליטה, ואי אפשר להצביע נגד ענין זה. אולם לענינים כאלה
צריך לבוא סוף. שנה מספיקה כדי לבוא ל"פ לידי סדור ידוע בשאלה
זאת. הייתי רוצה מאד שהענין יעבור כולו גם באופן רשמי, לידי
הממשלה, כי אז המציאות היתה משכפעת את הממשלה שיש לשנות את המשטר
הכלכלי בארץ. אם תהיה התפתחות כזאת אשר תפסיק את הקשר בין
הקהילות היהודיות לביננו, הרי הנטל העקרי יפול עלינו. איך נוציא
לפועל את כל המוטל עלינו, אם לא ע"י שנוי המשטר בשטחים מסוימים?

הייתי מעוניין שהממשלה תהיה אחראית לעניין הקליטה, ואין חשיבות למקור שממנו תקח את הכסף למטרה זו. נשמח מאד אם תהינה מגביות גדולות שהממשלה הוכל להשנות מהן, ע"י מוסדות שהיא תשתמש בעזרתן. אולם, האחריות צריכה להיות על הממשלה. אין לדחות את העניין הזה. אני מפנה את תשומת לב הועדה להתפתחות הזאת שחביא אותנו למצב שלא נוכל לזוז ממנו.

י. רוקח: הצעתי את הרחבת המוסד לתיאום. אני מבקש להחליט שחיסול המחנות וארגונם מחדש ~~באמצעות~~ הממשלה יהיו בידי הממשלה.

שר האוצר א. קפלן: מתנהל עדיין מ"מ בעניין זה עם כמה משרדים. אני מבקש לתת אישור ל-3 מיליון ל"י, ואם יתברר שיהיה צורך ביותר, לתת רשות למסור עוד כמה אלפי לירות.

היו"ר ד. ט. פנקס: אני מציע לקבל החלטה להיענות לדרישת הסוכנות היהודית, להעמיד לרשותה סכום של עד 3,500,000 ל"י, בצורה שקק"ל תיתן שטרות על חשבון התחייבויות שקיימות מצדה לממשלה, לזמן שייקבע ע"י שר האוצר עם הנהלת הקק"ל ואפ"ב. אני מציע ליפות את כוחו של שר האוצר, אם עתה צורך בהסדר מיוחד עם אפ"ב, כדי לאפשר לעשות דיסקונטו על שטרות, לעשות את הדברים המתאימים, כדי לשמור על הליקוידיות של הבנק. יחד עם זאת, אני מציע לבקש את שר האוצר שבתוך התקופה הזאת של 2/2 חודשים הקרובים, יביא שר האוצר בשם הממשלה תכנית על מחשבות הממשלה לתקופת השנה הקרובה. אני מבין שהצעת תכנית כזו יכולה לבוא לפני הועדה אחרי שבציגי הממשלה במוסד התיאום יקבעו את עמדתם לגבי השותפות במוסד זה. אני מסכים למה שאמר ראש הממשלה בכנסת, שאין הקמת המוסד לתיאום ~~באמצעות~~ מפסיקה את אחריות חברי הממשלה כלפי הכנסת. אני מציע שתובא בהקדם הוצעה מטעם הממשלה על דרכיה בקשר לעניינים השייכים למוסד התיאום, ענייני עליה, קליטה, שכון וכו'. על יסוד הודעת הממשלה יהיה ויכוח בכנסת או בוועדת הכספים, כדי לתת גושפנקא לדברים שיוחלט עליהם.

ד"ר י. בדר: אני מקווה שבפעם הבאה יביא לנו שר האוצר לא דרישה להקצבה זמנית, אלא תכנית. אני מודיע שבפעם הבאה לא אהיה כ"כ נוח כמו הפעם.

ט. כ. ט.: הוחלט להעמיד לרשות הסוכנות היהודית סכום של 3,500,000 ל"י, בצורה שהקק"ל תיתן שטרות על חשבון התחייבויות קיימות מצדה לממשלה, לזמן שייקבע ע"י שר האוצר, הקק"ל והנהלת אפ"ב. הוחלט ליפות את כוחו של שר האוצר, אם יהיה צורך בהסדר מיוחד עם אפ"ב כדי לאפשר לעשות דיסקונטו על שטרות, לעשות את הדברים המתאימים כדי לשמור על הליקוידיות של הבנק. הוחלט לבקש את שר האוצר להביא במשך התקופה של 2/2 חודשים הקרובים, תכנית בשם הממשלה על מחשבותיה לתקופת השנה הקרובה בעניינים הנוגעים לעליה, קליטה ושכון, וכל אותם העניינים הנידונים בוועדת התיאום.

ב. שכר הדירה ברכוש הנטוש:

הי"ר ד. צ. פנקס: בישיבה ששר האוצר לא השתתף בה, היו הסיכומים הבאים בענין שכר הדירה ברכוש הנטוש: (קורא את הסיכומים). אמרנו שצריך להיות הבדל במחירים בין הערים והכפרים. איננו קובעים את הסיכומים האכסולוטיים אלא את המקסימום. לפי החוק רשאי שר האוצר לקבוע קוים לקבלת שכר דירה שונה במקומות השונים של הארץ. ענינו של שר האוצר הוא, אם יבדיל ~~במחירים~~ במחירים שישולמו בפלקים השונים של אותו מקום, אולם, אנו דרשנו שבכפרים ישלמו פחות, וכך דרשנו לקבוע את המקסימום. זה היה הסיכום בוועדה בקשר למקומות מגורים. לא סיכמנו בקשר לעסקים.

ד"ר י. בדר: הייתי רוצה להוסיף שבמחלוקת על גובה שכר הדירה תהיה תמיד אפשרות ללכת לבית משפט, ושהמחלוקת לא תשמש סיבה לביטול השכירות. עובדי האפוטרופוס הם זריזים מאד לטובת האוצר, ומבטלים את השכירות אם משהו מנסה לערער על גובה שכר הדירה.

הי"ר ד. צ. פנקס: חתימה על החוזה אינה מונעת אפשרות הליכה לבית משפט.

שר האוצר א. קפלן: ד"ר בדר רוצה בקריאה להמונים לא לשלם שכר דירה. אחד מתפקידי הוועדה הוא לדאוג להגברת ההכנסות. אם נעשה עוול למישהו, הוא יכול להתריע עליו. בדרך כלל אנו משתללים להתאים את עצמנו. בבתים שיש לעשות תיקונים, אם משלמים שכר דירה, על האפוטרופוס להיות בעל בית הגון ולתקן את התיקונים. אולם, עמדנו, ואנו עוד עומדים, בפני בעייה של תיקון הריסות, והשקעת סכומים עצמים למטרה זו. בירושלים אנו מגיעים לצורך בהשקעות של 600 או 700 ל"י לתיקון יסודי של כל חדר. ישנו לחץ ענקי על האפוטרופוס שיתקן את הבתים האלה. אין זה כתוב בחוק שאנו צריכים להקים הריסות. האפוטרופוס דרש שהאנשים יעשו את התיקונים האלה על חשבונם, או לפחות שישתתפו בהוצאות. נתקלנו ~~באל~~ בלחץ עצום, בעקר מצד הפקידים. בבתים אלה גרים פקידים ולא עולים, כי אלה בתים של שנים או שלושה חדרים. האנשים טענו שקשה להם לשלם את ההוצאות. אנו רוצים לחלק את ההשקעה הזו למספר שנים. שפיר ר דרש לקבוע במקומות אלה שכר דירה של שש לירות לחודש; בדרך זו תכוסה ההשקעה במשך 10 שנים. מתנהל ויכוח בענין זה; בכמה מקומות ירדנו עד $4\frac{1}{2}$ ל"י. יש כאלה האטוענים בגד זה שלוקחים מהם $4\frac{1}{2}$ ל"י, בזמן שבבתים הישנים משלמים פחות.

הי"ר ד. צ. פנקס: במקרים כאלה, יש לעשות, לדעתי, שני חוזים, אחד על שכר דירה קבוע, ושני על השתתפות בהשקעה.

שר האוצר א. קפלן: אינני בטוח באפשרות היורידית לעשות זאת, ובתוצאות היורידיות של שני חוזים.

ד"ר א. גרנות: אפשר להבדיל. אפשר לעשות שני חוזים נפרדים, וגבייה מאוחדת. זה מוצדק מבחינה מוסרית ומעשית.

הינ"ר ד. צ. פנקס: מי שאינו משלם שכר דירה מאבד את זכותו על הדירה, אולם, כדי לקבל את ההשתתפות בהשקעה, יצטרך שר האוצר לחכות עשר שנים. בית המשפט יטיל על האיש פרוטות במקרה כזה. אפשר להתנות תנאי ההשתתפות יכולה להיות כלולה בשכר הדירה; אולם שר האוצר צריך לפרסם זאת בתקנות.

ד"ר א. גרנות: אם מבדילים, אפשר לקשור את התשלומים של ההשתתפות עם הזכות על הדירה.

הינ"ר ד. צ. פנקס: צריכה להיות הערה בתקנות, שבמקרה שהאפוס-רופוס השקיע מאות לירות בהתקנת הדירה כדי שאפשר יהיה להשתמש בה, ויש הסכם על השתתפות מסוימת, אפשר לקשור את ההסכם עם חוזה השכירות.

החוק אומר שהמשפט ~~א~~ על ערעור על שכר הדירה יחול מרגע שהוגש הערעור, ואין זה חשוב אם האיש חתם כבר על חוזה, ומגיש הערעור יכול לקבל חזרה תשלומים שעשה כבר, מרגע שהגיש את הערעור. אני מציע שהשר יביא לוועדה ~~א~~ הצעת שנוי, אם ירצה לשנות.

ס י כ ו ם : הוחלט ששר האוצר יגיש לוועדה הצעה לשנויים בקשר לשכר דירה ברכוש הנטוש לגבי מגורים, אם ירצה לשנות.

ג. שכר דירה ברכוש הנטוש - עסקים :

הינ"ר ד. צ. פנקס: (קורא את הסיכום שהיה בענין זה בישיבה קודמת של הוועדה). אני יודע שארגוני החנוונים ביפו פנו בהתמרדות קשה, כי מצבם הרבה יותר קשה משל החנוונים בתל-אביב, והם משלמים שכר דירה יותר גבוה. הם משלמים מסי עיריה ביחס לשכר הדירה, וזה מכה אותם. האם האפוסטרופוס הכין הצעה חדשה?

ד. שפירר: הבאתי את משאלת הוועדה לפני המועצה, והיא עומדת על הצעתה. הכינותי בימוקים להסברת עמדת המועצה, והוכחה שהיא אינה מקפחת. המתנגדים להצעה זו סתחילים בשלבים הגבוהים של 7 לירות. אנו חילקנו את המקומות לפי סוגים, ~~א~~ איזורים ואיזורי משנה. לאיזור א' איזור משנה א' משלמים 7 ל"י ל-25 מ"מ. החישוב לשטח נוסף, עד 75 מ"מ הוא $3\frac{1}{2}$ ל"י. למעלה מ-75 מ"מ, קבענו 2,210 ל"י, כמו בתעשייה. (בקשר לתעשייה לא היו חילוקי דעות). לפי חישוב זה, לחנות שגדלה 100 מ"מ באיזור א' איזור משנה א', משלמים 25 ל"י לחודש.

באיזור הטשנה של אותו איזור, כלומר, לא ברחובות הראשיים, אלא ברחובות צדדיים אחר, משלמים 5 ל"י בעד 25 מ"מ הראשונים, ו-3 ל"י על שטח נוסף; באיזור ~~א~~ משנה ג' של אותו איזור משלמים 3 ל"י בעד 25 מ"מ ו- $2\frac{1}{2}$ ל"י בעד שטח נוסף.

באיזור ב' - ג' בליה - משלמים 6 ל"י בעד 25 מ"מ הראשונים, ו-3 ל"י בעד שטח נוסף עד 75 מ"מ; באיזור משנה של איזור זה משלמים 4 ל"י בעד 25 מ"מ הראשונים ו- $2\frac{1}{2}$ ל"י בעד שטח נוסף.

בירושלים אמרנו שנוריד בלירה אחת את שכר הדירה ~~ע"מ~~ ל-25 מ"מ הראשונים, ובחצי לירה את השטח הנוסף. באיזור א' איזור משנה ב' בירושלים, משלמים ל-25 מ"מ הראשונים $4\frac{1}{2}$ ל"י, ועל כל שטח נוסף 2,210 ל"י.

הצענו לאלה שיש להם חנויות גדולות יותר מ-100 מ"מ, לחלק את חנויותיהם על חשבוננו, ולתת את החנויות לשני אנשים, כך שהם ישלמו חצי ממה שהם משלמים. אנשים אלה מטרבים לתת לנו את הזכות הזאת; הם רוצים להשאיר אותה לעצמם, כדי שיוכלו לקבל דמי מפתח.

בדקנו את המקרים שמשלמים יותר מ-20 ל"י לחודש. יש סוג שמשלם מ-20 ל"י ומעלה; ישנו סוג שני המשלם מ-12 ל"י עד 20 ל"י, וסוג שלישי - מנשיה. חברי הועדה לקחו מקרה בולט של חנות שמשלמים עבודה 25 ל"י, ~~ע"מ~~ וטענו ע"כ, שבמנשיה משלמים 25 ל"י בעד חנות.

כפי שאתם זוכרים, דברנו על 1,900 בתי עסק - מלבד תעשייה ומלאכה - ביפו. מתוך מספר זה יש ב"ה 102 בעלי בתי עסק המשלמים למעלה מ-20 ל"י לחודש דמי שכירות. בתוכם יש בנקים, מטעדות, בתי מרקחת, מאפיות, חנויות למשקאות וכו' במספר של 56; כן יש בין 102 אלה 23 בעלי חנויות למנופקטורה, חומרי בנין, אטליזים, צרכניות וכו'. יתר ה-23 הם בעלי מחסנים המשלמים לפי ~~ע"מ~~ 2,210, אלא שהמטרג' שלהם גבוה, או בעלי גרביים, או בתי-חולים, שבגלל גודל העסק משלמים הרבה.

הודענו שאנו מוכנים לבדוק את המצב הכלכלי של בתי העסק המשלמים הרבה, ולהגיע לסדורים מיוחדים עם אלה שאינם יכולים לשלם הרבה. אמרנו שאנו יכולים לקבל לחלק את החנויות הגדולות. איננו רואה הצדקה, בשביל מספר קטן של בעלי בתי עסק, לשנות את הבנין של השכר, שהוא מוצדק.

לסוג שני שייפם אלה המשלמים בין 12 ל-20 ל"י לחודש. יש 249 כאלה. בתוך מספר זה, יש 43 בתי קפה, תנובות, מאפיות, קונדיטוריות וכו', 146 בתי עסק וחנויות רגילות, ו-60 גרביים וכו' שהטכום שהם משלמים הוא על יסוד המטרג' הגבוה שלהם. מ-2,000 בתי עסק, יש 10% שמשלמים מ-12 ל"י ומעלה; כל השאר - כ-1,700 או 1,800 בתי עסק, משלמים פחות מ-12 ל"י לחודש. אני מוכן למסור לחברי הועדה את כל החומר, עם כל המספרים וכל הפרטים בענין זה. אמרנו לאגודת הסוחרים שאם ישנם מקרים מקופחים לרגל הקביעה הסיטונית של הסוגים, אנו מוכנים לשבת אתם ולבדוק את המקרים, ולחפש דרך להוזלה או לחלוקת החנות. איננו רואה יסוד להרוס את הבנין הזה בגלל אותם עשרות אנשים המערערים, ואלי בצדק. הסדור הזה קיים לגבי כל בתי העסק ביפו. יש ערעור על סדר זה מטעם אגודת הסוחרים המיצגת כ-15 או 20 אחוזים של הסוחרים, כי השאר אינם באגודה זו. אחרים לא הגישו ערעור. יש מקומות אשר אנו תיקנו את החנויות, והאנשים, ע"י דמי השכירות, משלמים את ההוצאות האלו במשך שנים רבות. איננו רואה הצדקה לכך שאנו נעשה תיקונים לפי תשלום של 4-5 ל"י ליום עבודה, ונקבל דמי שכירות לפי תשלום של 300 פרוטה ליום עבודה. בעל חנות ירקות אינו מוזיל את הירקות שהוא מוכר אם הוא משלם לירה פחות שכר דירה; אין לזה קשר עם האינדקס לקבי חנונים. לדעתי אין הצדקה לצעקה בענין שכר הדירה הגבוה. לעת עתה לא הוצאנו איש מהדירה בגלל הוסר תשלום, ואנו חייבים להוציא אנשים שאינם משלמים. הפיגורים מגיעים לאלפי לירות. אנשים אינם רוצים לשלם, גם למגורים וגם לעסקים, אם כי בקשר לעסקים המצב יותר טוב. הפיגורים בעסקים התחילו כשהענין בא לכנסת, ובעלי העסקים הרגישו שהם עלולים לזכות.

א.מ. גניחובסקי:

לפעמים קצבות אינני מבין את הפוליטיקה של האפוטרופוס. מה הדרישה הזאת להגדלת השכר? כולנו יודעים על ההתמרמרות שישנה. מה החכמה המדינית שבדרישה להכניס יותר? למה לנו לדרוש מהאנשים שישלמו יותר? כמה חושב האפוטרופוס להכניס השנה משכר דירה, אחרי התיקונים?

ד. שפיר:

ההכנסה הכללית של משכר הדירה - מגורים ועסקים - תגיע השנה ל-21/4 או 21/2 מיליון ל"י. אני חושב שההכנסה שתישאר לנו תהיה 600,000 ל"י. החיוב, כלומר, מה שצריך לגבות, הוא 21/2 מיליון ל"י; נכון הדבר שאנו מקבלים פיגורים, המכסים בערך את הפיגורים החדשים. 600,000 ל"י /הכנסנו בתקציב כהוצאות לתיקונים רגילים, מלבד התיקונים של מאות לירות לכל חדר, ששר האוצר דבר עליהם. לא כללנו בסכום זה סידורים מיוחדים עם העיריות, שתדרושנה להשתתף בסלילת כבישים, ומדרכות וכו'. מר רוקח כתב שנצטרך להשתתף ברבע מיליון ל"י. אינני מניח שנידרש לתת את כל הסכום השנה. במשך השנה נצטרך לשלם מסים עירוניים בסך 400,000 ל"י בערך. אם נקח בחשבון 10% הוצאות אדמיניסטרטיביות, כלומר, רבע מיליון ל"י, נגיע ל-11/4 מיליון ל"י הוצאות רגילות, מלבד הוצאות בלתי רגילות של תיקוני כבישים וכו', וסידורים נוספים. 60% מן ההכנסות הולכים להוצאות שונות.

שר האוצר א. קפלן:

העיריות דורשות לא לדחות את הסידורים שהערבים הזניחו. אולם, אי אפשר לעשות

זאת בקשר לכבישים.

הי"ר ד. צ. פנקס:

אם נחשוב שבית שווה פי עשרים יותר משכר הדירה שמשלמים עבורו, הרי הרכוש הנטוש

שווה 20 מיליון ל"י.

שר האוצר א. קפלן:

לא 20 אלא 15 מיליון. הערבים דורשים 100 מיליון.
בשנה שעברה השקענו רבע מיליון לתיקוני

בתים.

הי"ר ד. צ. פנקס:

אני מבקש שנקבל דו"ח על ההוצאות של וההכנסות של השנה הקודמת.

א.מ. גניחובסקי:

אני מצטרף לבקשה שנקבל דו"ח, ואני מציע שנקבל דו"ח רבע שנתי.
כמה שילמו לפני שלוש שנים ברכוש זה?

ד. שפיר:

על שאלה זו לא תהיה תשובה, כי איננו יודעים אותה.

א.מ. גניחובסקי:

אנו משתדלים ללחוץ, וזה יתקם בנו בזמן החישוב. אני מתנגד ללחץ העיריות להכניס שיפורים; ככל שנכנס שיפורים, יהיה ערך הרכוש גדול יותר.

האם אפשר לקבל דו"ח של על כמות הרכוש הפנוי של האפוטרופוס, במגרשים ובתים? מותר לנו לדעת כמה יש עוד.

הייתי מציע שהועדה לא תדון על ענין
בתי העסק, אלא שתיבחר ועדת משנה שתראה מה המצב. ותבחן את
הדבר.

אני שומע על בתי עסק שהם פתוחים בשבתות.
הנכסים האלה שייכים למדינה כרגע. היכן כבוד המדינה? עלינו
לקבוע שאסור לפתוח בתי עסק. היכן כבוד המדינה? ענין זה אינו
שייך לעיריות. הקק"ל נוהגת להחזיר רק אם שומרים על תנאים
מסוימים, בלי כל קשר עם העיריות. צריך להיות תיקון בענין זה אצל
האפוטרופוס.

י. רוקח:

אני מציע ללמוד מדברי מר שפיר על
מצב בעלי הבתים בארץ.
מדברי שפיר אני מציא מסקנה שיש לקבל
את מסקנות הועדה. לו היה ההפרש גדול יותר, הייתי שוקל את הדבר.
לא יהיה זה נורא אם אנשים קטנים יזכו בלירה או שתיים; המדינה
לא תיחרב אם היא תיתן הנחה, ותפסיד עי"כ כמה אלפי לירות. עלינו
להביא בחשבון שהמסעם העירוניים עולים בצורה מקבילה לשכר הדירה.
אני מדבר כרגע בגד האינטרס של העיריות, אבל אני חושב שגם העיריות
וגם הממשלה יכולות לעשות זאת, ולא להטיל על האנשים 25 לירות לחודש.
אנשים אלה שקבלו חנויות ביפו הם עולים או חיילים משוחררים או נכים.
לא אנשים רגילים קבלו חנויות ביפו, אלא מקרים מיוחדים. אני מוכן
להשאיר שכר דירה בגובה של 25 ל"י לחודש לבנקים ולמוסדות פיננסיים.
ישלמו הם לפי 7 ל"י על 25 מ"מ הראשונאם. אולם לאנשים שעובדים
בעצמם, יש להוריד את המסכה ל-5 ל"י.

מגרש ריק עולה היום יותר מבית, כי הבית
קשור עם הדיירים. אם אנו דורשים שיפורים בבתיים, הרי זה רק מפני
שהבתים עומדים בסכנה, עומדים להתמוטט, דולפים וכו'. חלק גדול
מיפו היה ריק בשנים האחרונות שלפני המלחמה; אני רוצה לתת לאנשים
הגרים כיום במקומות אלה שירותים כגון מים וכו'. בנין כבישים
ומדרכות אפשר לחלק לתקופה יותר ארוכה.

ד"ר י. בדר:

קבלנו בוועדה החלטה יחועה, וחכינו להצעה
לפי החלטה זו. ברור ששפיר שכנע את
האנשים שרצו מראש להיות משוכנעים. לעת עתה אין לנו עצה אחרת אלא
לקבל את הצעת גניחובסקי להעביר את הענין לוועדת משנה. אולי באמת
מוטב שנראה מה הם האיזורים השונים וכו'. דרושה עקביות בענין זה.
אם אנו נגד דמי מפתח, אסור לנו לקבל אותם גם בתשלומים חדשיים
בצורת שכר דירה יוצא מהכלל.

אין לי אפשרות לדבר בנוגע לעסקים, כי
עסקים אלה, בהמשך שיחדלו להיות עסקים, לאור שכר דירה כזה.

פ. נפתלי:

אינני סבור שזוהי צורה נכונה שועדת
משנה של הועדה תלך לבקר את כל המקומות
האלה, ותתערב בכל מקרה. יותר בריא לסיים את הענין הזה.
יש להתאים במקצת את הסכום. אני מסכים
לכך שמוסדות כמפיים וסוגים מסוימים ישלמו 7 ל"י; אח"כ אנו יכולים
לרדת בהדרגה ל-6 ו-5 ל"י. זו אפשרות אחת. ישנה אפשרות שניה,
לומר שאנו רואים את המצב בכללו כמוצדק, ולהקים גוף של ערעורים.
גם אני בדעה שהחנוני ביפו צריך להיות במצב יותר גרוע מהחנוני
בתל-אביב. ברוב המקרים מצבו יותר גרוע בלאו הכי. אולם ההשואה
היא קשה, כי כאן מדובר על חנויות שהאפוטרופוס עשה בהן היקונים.
בתל אביב, אם אדם נכנס לחנות בעזרת דמי מפתח, הרי ברור שהוא עשה
את התיקונים על חשבוננו, ואח"כ הוא משלם שכר דירה, בלי כל קשר
עם התיקונים. ההשואה אינה כ"כ פשוטה. יכולים להיות, כמוכח,
מקרים שאצלם החישוב של שכר הדירה אינו מוצדק. אני בעד זה שיורידו
לאנשים אלה, ביד לא יותר מדי קמוצה, ולגמור עם הענין, כדי שהאדמיני-
סטרציה תעבוד.

היו"ר ד. צ. פנקס:

גם אני נגד ועדת משנה. אני רוצה ששר האוצר יאמין לנו שאנו נתקפים ע"י האנשים האלה שקובעים להם שכר דירה גבוה. האנשים שקבלו דירות וחנויות ברכוש הנטוש הם עולים, אלטנות, חיילים משוחררים וחיילים נכים. מצבם קשה בדרך כלל, כי הם חדשים, והקליינטורה שלהם ענייה. שפיר לא שכנע אותי שאנו גורמים להפסדים למדינה; אני טוטר כבר על הנימוק שהערבים יטענו שבית שהכניס הרבה צריך לתת יותר. כמה היה האפוסטרופוס מקבל, אילו היה מקבל את המלצת הועדה? אפילו אם האפוסטרופוס יקבל מאה אלף ל"י פחות, לא יהיה זה אסון למדינה. אני מציע ששר האוצר יתן הוראות לבדוק את החשבון הכולל ולעשות את החישוב המדויק, כמה תקטן ההכנסה אם המכסימום יהיה 5 ל"י, חוץ מבנקים שאינם מעניינים אותי ברגע זה.

שר האוצר א. ספלן:

נדמה לי שבענין זה מחליט שר האוצר ולא הועדה. סביב ענין זה מתנהלת תעמולה ופוליטיקה, ולכן יש לי קצת חשש בנוגע לוועדת משנה. לפי המספרים למדתי, שכנראה מקימים את כל הצעקה 200 או 300 איש. כשהציעו לבעלי העסקים הגדולים לחלק את חנויותיהם לשני חלקים, הם סרבו. חנות של 50 מ"ט היא חנות גדולה. המכסימום שמשלמים ל-20 מ"ט הוא חמש ל"י, גם במקומות טובים. הצעקה היא מאלה שיש להם חנויות גדולות מאד. עסקים עוברים לפעמים מיד ליד. אני הצעתי שהרשות תהיה בידי האוצר, אם חנות יותר מדי גדולה, לחלק אותה לשני חלקים, ולתת לשני אנשים להתפרנס ממנה. דברתם על חלוקת דירות - דבר הרבה יותר קשה. רבים יסכימו לשלם 7 ל"י ולא לחלק את החנות. כמובן, דבר זה תלוי בסוג העסק.

אם נקטין את שכר הדירה לגדולים, על אחת כמה וכמה שנצטרך להקטין גם לקטנים. אני מציע שנעשה חוזים על שלוש או על חמש שנים, ושלא יגידו שעי"כ שקבענו אי-אפשר לשנות. כן אני מציע לתת ל-300 לאפוסטרופוס רשות לחלק חנות שהיא למעלה מ-50 מ"ט - או גודל אחר, כפי שתקבעו - ולא לתת רשות כזו לאנשים בעצמם. אני מציע לקבל בתור מכסימום 6 ל"י.

ש. דיין:

מה שנאמר פה על אלטנות, חיילים ועולים, צודק לגמרי. אין להעלות את שכר הדירה לאלה. אולם, עולה חדש דרכו להיות חדש במשך שנה. לפי הנסיון אנו יודעים שעסק הוא עסק, ועסקים מרויחים עכשו ומתעשרים.

אני מציע לחתום על חוזה לא לשלוש כי אם לחמש שנים. אני מציע להוריד את השכר לשנה הראשונה, ולהעלות בהדרגה בשנים הבאות, לפי דרגה מסוימת.

אני מציע לקבוע מכסימום של שטח. דבר זה נהוג גם בהתישבות. אני מניח ש-50 מ"ט מספיקים לגמרי לחנות. אם אדם מחזיק חנות של 200 מ"ט הוא עלול להתעשר. יש לנו די יהודים, ואין לנו די פרנסה עבורם. במקרה של חנות גדולה, יש והכרחי לחלק אותה לשני חלקים; ישנו בה שני יהודים ויתפרנסו. יש לתת לאיש אחד - ומשפחתו, כלומר אשתו וילדיו - שטח כדי עבודה עצמית, ולא כדי העסקת אנשים אחרים.

ד. שפיר:

היו"ר שאל כמה תהורדה עלולה לעלות לאפוסטרופוס. אם שר האוצר יקבל את כל הצעות הועדה, ואם מדברים על הכל, תהיה הורדה של 15%-20%. התיקונים שאנו עושים הם הכרחיים. ההצדקה שלנו מבחינה פוליטית תהיה ששפחתו שפיתחנו את המקום, והפכנו את יפו, למשל, לעיר מפותחת המתקרבת לדרגה של תל-אביב. זו תהיה ההצדקה להפרשים בין 20 מיליון לבין מה שהצד השני ידרוש.

היו"ר ד. צ. פנקס: בנוגע לחוזים לזמנים ארוכים, הרי מה ששלמעה מ-3 שנים צריך להירשם בטאבוץ החוק קובע זאת, והאפוסטרופוס אינו יכול להיות יוצא מהכלל בענין זה, לא לטובה ולא לרעה. בנוגע לגובה שכר הדירה, אני מסופק אם אפשר, מבחינה חוקית, לקבוע סכום מסוים לשנה אחת וסכום מסוים לשנה אחרת, באותו חוזה. שכר הדירה בתל-אביב יותר זול משכר הדירה ביפו, מלבד בעסקים שעברו מיד ליד, ומשלמים עבורם דמי מפתח. יש עונות אצל הסוחרים. אני זוכר ימים שמצבם של הסוחרים היה בכל רע; הבעת, מאחר שאין קרדיטים כמעט, מצבם הוטב. סוחרים חדשים שאינם יכולים להסתדר בעצמם, זקוקים לקרדיטים. הם אינם מקבלים קרדיטים לשלושים שנה, אלא לשנה אחת, וברכית גבוהה. מצבם בשנים הראשונות איננו נוח.

אני מציע לקבל את ההצעה שנקבל חשבון מדויק גם בנוגע לדירות אצל וגם בנוגע לעסקים, בכמה ההורדה מקטינה את הכנסת האפוסטרופוס. במגורים קבלנו שש=שש=של=ל=ל=ל את ההצעה של 3 ל"י. כן קבלנו שהסכום יחול על 20 מ"מ הראשונים במסוקם 25 מ"מ, והיה 6 ל"י, לגבי עסקים, חוץ מבנקים ובתי קפה, לפי ההצעה של שר האוצר. נקבל את החשבון, ונראה כמה האוצר מפסיד מהורדה זו.

שר האוצר א. קפלן: אשמח אם הועדה תחזק את ידי בקשר לאיסור חמור למסור חנויות. רק האפוסטרופוס בלבד יהיה רשאי למסור חנויות.

ד"ר מ. סנה: דעתי היא שהויכוח שהתנהל כאן אינו שייך לוועדת הכספים. יש סוסד אחד שהוקם לשם זה, המועצה הצבורית ליד האפוסטרופוס. המועצה הזו הורכבה כך שאינה יכולה למלא את תפקידה. לא דנו, לעומת זאת, על הענין ששייך הנה, משק האפוסטרופוס במשק המדינה.

היו"ר ד. צ. פנקס: הדיון שייך הנה. ש כשדנו בוועדת המשנה בחוק נכסי נפקדים, היתה הצעה לכתוב בחוק ששכר הדירה הוא לפי שנה מסוימת. האפוסטרופוס אמר שזה נקבע על ידו. כמוצא, אמרנו ששכר הדירה הוא כפי שהאפוסטרופוס קובע, לשר האוצר יש זכות להוציא תקנות ולקבוע קוים כלליים לקביעת שכר הדירה, ושלנו סותר לדעת על המצב בשכר הדירה.

אי אפשר להחליט על מכסימום של השטח הניתן לאדם אחד, בלי שנוי בחוק. הייתי רוצה שנקבל דו"ח, כמה מקרים כאלה ישנם.

אני מבקש את האפוסטרופוס לראוב לכך שהדו"ח שלשנת 1949/50, הכנסות והוצאות, יוכן בהקדם ויוגש לוועדת הכספים, ואז נוכל לכנס את ועדת המשנה.

ס י כ ו ם : הוחלט שהחוזים ייחתמו לשלוש שנים. האפוסטרופוס נתבקש להגיש דו"ח, בכמה שש מקטינה ההורדה מ-7 ל"י מכסימום ל-25 מ"מ ל-6 ל"י מכסימום ל-20 מ"מ הראשונים, את הכנסת האפוסטרופוס. הוחלט להוריד את המכסימום מ-7 ל"י ל-6 ל"י על 20 מ"מ, בבתי עסק, חוץ מבנקים ובתי קפה. הוחלט שרק האפוסטרופוס רשאי למסור חנויות ודירות, ואסור לאנשים להעביר אותן. האפוסטרופוס נתבקש למסור לוועדה בכתב דו"ח על ההכנסות וההוצאות בשנת הכספים 1949/50.

ג. עבודת הועדה:

שר האוצר א. ספלן:
אני מעוניין שנגמור בשבוע הבא את ענין בטחון ההשקעות. כן עלינו לטפל בתקציב הפיתוח. יש דברים שנעשים בין-כך, אולם הם אינם לחצים עלינו. לעומת זאת, יש דברים הקשורים עם העונה, בעקר בחקלאות. למעשה הוצאתי את הסכום שהיה לי בשביל הזמנת בתיים לשכונת העולים, אם כי עוד לא שלמתי את הכסף. אני מתחייב בחוזים. אם אעשה היום חוזה עם קבלן, יש תקווה שיגמור את העבודה עד הגשמים. גם עבודות צבוריות לא רצוי לדחות, כי בנובמבר אי אפשר יהיה להמשיך בהן. אני מבקש שנדון על תקציב הפיתוח בשבוע הבא, ושתהיה הסכמה לכך שאני מתחייב בינתיים על כ-80% מהסכומים.

היו"ר ד. צ. פנקס:
ביום ב' נדון על תקציב הפיתוח. נזמין לישיבה זו אנשים מועדת הכלכלה ומועדת העבודה שירצו להשתתף, על מנת שיוכלו לחוות דעה.

ד"ר ס. סנה:
אני מציע שמכל סיעה יבוא אחד.

היו"ר ד. צ. פנקס:
אני בטוח שלא יבואו רבים. אם סכל סיעה אחד, הרי מיצגים כאן את הסיעות. כל מי שיהיה לו מה להגיד יוכל לבוא.

כן נצטרך לסיים בשבוע הבא את הבירור בקשר לבטחון השקעות, ולשמוע תשובות על שאילתות שהוגשו לשר האוצר, בענין האשלג, הנפט, ועוד.

אנו מחכים להצעת השר בנוגע למלווה העממי.

י. רוקח:
האם היה שנוי בתכנית לגבי הלואות לבתי ספר?

א. הרצפלד:
נעשו כבר כמה פעולות בענין זה.

סיכום:
הועדה שמעה את הודעת שר האוצר בקשר להתחייבויות בדבר עבודות הקשורות עם תקציב הפיתוח; הוחלט לדון בשבוע הבא על בטחון השקעות ועל תקציב הפיתוח.

= = = = =

הישיבה ננעלה בשעה 12.25.